

Agencia de Dezvoltare Regională Centru

GHID ORIENTATIV

DE ELABORARE A

ANALIZEI SOCIO-ECONOMICE

Ghidul a fost elaborat de Săndica Neagu și Ilie Dumitrescu, specialiști în statistică, în cadrul Proiectului "Îmbunătățirea disponibilității și credibilității statisticii regionale pentru factorii de decizie din Republica Moldova", finanțat de Guvernul României, care face parte din Programul Comun al ONU "Consolidarea sistemului statistic național", implementat de BNS, în colaborare cu partenerii săi naționali și agențiile ONU-PNUD, UN Women, UNFPA, UNICEF, ILO.

---

1. Geografie și topografie

1.1. Caracteristici generale

a. Indicatori:

- Delimitarea regiunii – vecini
- Suprafața regiunii

1.2. Relief

a. Indicatori:

- Relieful regiunii
- Structura suprafeței regiunii
- Particularități ale reliefului

b. Sursa de date:

- Surse administrative(ex: Institutul de Geografie)
- Biroul National de Statistica: Anuarul statistic

2. Sistemul de așezări

2.1. Unități administrative, componente ale regiunii, municipii, orașe, comune, sate

a. Indicatori

- Structura administrativă a regiunii
- Numărul unităților administrativ teritoriale

b. Sursa de date

- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația Statistică teritorială)

2.2. Spațiul urban (populație, specializare, potențialul de dezvoltare)

a. Indicatori

- Definierea spațiului urban conform legislației în vigoare
- Structura urbană: localități urbane , populația urbană
- Gradul de urbanizare
- Factori ce pot influența evoluția spațiului urban :
  - Dezvoltarea economică
  - Evoluția populația zonei analizate
  - Expansiunea zonelor de locuit

b. Sursa de date

- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația Statistică teritorială)

2.3. Spațiul rural

a. Indicatori

- Definirea spațiului rural conform legislației naționale
- Structura așezărilor rurale: numărul de comune din regiune, evoluția în timp, evoluția populației rurale
- Factori ce pot influența evoluția spațiului rural :
  - o Evoluția populației zonei analizate
  - o Creșterea sau descreșterea populației
  - o Expansiunea zonelor economice
  - o Expansiunea zonelor de locuit

b. Sursa de date

- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația Statistică teritorială)

3. Populație și demografie

3.1. Evoluția populației și potențialul demografic

a. Indicatori

- Densitatea populației
- Gradul de urbanizare
- Rate de creștere sau scădere ale populației

b. Sursa de date

- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația Statistică teritorială)

3.1. Structura populației

a. Indicatori

- Numărul populației
- Structura populației pe sexe, medii de rezidență, grupe de vîrstă,
- Sporul natural
- Rata natalității
- Rata mortalității
- Soldul migrației externe
- Migrația internă
- Durata medie de viață
- Componența etnică

c. Sursa de date

- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația Statistică teritorială)

4. Resurse umane și forța de muncă

4.1. Structura populației

a. Indicatori

- Populația activă
- Rata de activitate a populației
- Populația ocupată
- Rata de ocupare a populației
- Evoluția ratei de ocupare
- Forța de muncă (ponderea în sectoarele economice, tendințe)
- Numărul mediu al salariaților
- Câștigul salarial nominal brut și net

b. Sursa de date

- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația Statistică teritorială)

4.2. Șomajul

a. Indicatori

- Șomajul total, pe grupe de vîrstă și sexe
- Rata șomajului
- Rata șomajului de lungă durată
- Rata șomajului de lungă durată pentru tineri

b. Sursa de date

- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația Statistică teritorială)

4.3. Dezvoltare umană

a. Indicatori

- Veniturile totale ale principalelor categorii de gospodării
- Cheltuielile totale ale principalelor categorii de gospodării
- Gradul de sărăcie
- Factorii care determină riscul de sărăcie:

- Poziția socio-profesională
- Educația
- Distribuția teritorială
- Apartenență etnică

b. Sursa de date

- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația Statistică teritorială)

5. Potențialul infrastructurii

5.1. Infrastructura transportului

a. Indicatori

- Drumuri: europene, naționale, modernizate, regionale, locale, modernizate - lungimea ;
- Străzi
- Puncte de trecere a frontierelor
- Cale ferată - lungime
- Număr aeroporturi
- Lungimea rețelei de transport public

b. Sursa de date

- Surse administrative (ex. Ministerul Transporturilor și infrastructurii drumurilor)
- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația Statistică teritorială, Anuarul statistic)

5.2. Infrastructura de utilități

a. Indicatori

- Darea în folosință a caselor de locuit –suprafața totală,
- Ponderea locuințelor după mediul de rezidență
- Locuințe în proprietate private și de stat
- Locuințe terminate din fondul de stat
- Număr camere/locuință
- Suprafața medie locuibilă/locuință
- Număr persoane/ locuință
- Forma de proprietate a locuinței
- Localități cu sisteme de alimentare cu apă potabilă

- Localități ce au canalizare publică
- Localități în care se distribuiau gaze naturale , energie termică,
- Gospodării cu acces la internet

b. Sursa de date

- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația Statistică teritorială, Anuarul statistic)

5.3. Infrastructura de mediu

a. Indicatori

- Tratarea apelor, calitatea acestora
  - o Captarea apei
  - o Utilizarea apei
- Stații de epurare
- Calitatea aerului – emisii de poluanți
- Evacuarea substanțelor poluante în aerul atmosferic de către sursele staționare: Solide, Gazoase și lichide: dioxid de sulf, oxid de carbon, oxid de azot
- Gestionarea deșeurilor
  - o Deșeuri menajere în localitățile urbane după Raioane/Regiuni
  - o Existența deșeurilor toxice (la sfârșitul anului) după Raioane/Regiuni

b. Sursa de date

- Surse administrative (ex. Ministerul Mediului)
- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația Statistică teritorială)

5.4. Infrastructura educațională

a. Indicatori

- Nivelul de instruire al populației (al populației între 15-64 ani, sau 24 -65 ani)
- Rate de participare la învățământul primar, secundar
- Rata abandonului școlar
- Rata de părăsire timpurie a sistemului educațional
- Rata participării adulților la educație pe tot parcursul vieții
- Numărul unităților de învățământ și structura acestora
- Numărul cadrelor didactice

- Numărul elevilor ce revin la un cadru didactic
- Numărul unităților culturale(muzee, biblioteci, instituții de spectacole,etc.)
- Numărul total al spectatorilor și auditorilor la reprezentațiile artistice.
- Numărul instituțiilor de spectacole și a spectatorilor,
- Numărul de biblioteci
- Construcții sportive

b. Sursa de date

- Surse administrative (ex. Ministerul Educației)
- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația Statistică teritorială, Anuarul statistic)

5.5. Infrastructura sanitara

a. Indicatori

- Număr de unități sanitare
- Unități sanitare ambulatorii
- Număr unități sanitare private
- Număr paturi în spital
- Număr de paturi/ număr locuitori,
- Număr medici la 1000 locuitori
- Personal sanitar mediu la 1 000 locuitori
- Populația care revine la un cadru sanitar mediu
- Pacienți/ medic de familie
- Statrea de sănătate a populației
  - Incidența bolilor – comparative cu total țară
  - Mortalitatea și mortalitatea infantilă.

b. Sursa de date

- Surse administrative (ex. Ministerul Sănătății)
- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația Statistică teritorială)

5.6. Infrastructura socială

a. Indicatori

- Numărul căminelor de bătrâni
- Număr centre persoane cu handicap
- Număr cantine de ajutor social

- Alte categorii de unități
- Beneficiari ai serviciilor sociale
- Număr bătrâni instituționalizați
- Număr persoane cu handicap instituționalizate
- Număr beneficiari ai cantinelor de ajutor social
- Îndemnizații acordate persoanelor cu handicap, bătrânilor

b. Sursa de date

- Surse administrative (ex. Ministerul Sănătății)
- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația Statistică teritorială)

5.7. Cercetare

a. Indicatori

- Cheltuieli pentru cercetare, dezvoltare, inovare pe surse de finanțare
- Cheltuieli de la bugetul de stat alocate pentru cercetare dezvoltare
- Cheltuieli cu cercetarea dezvoltarea pe locuitor
- Personal ocupat în cercetare dezvoltare
- Înregistrări brevete, mărci

b. Sursa de date

- Surse administrative (ex. Ministerul Finanțelor, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală)
- Biroul Național de Statistică (Banca de date)

6. Economia regiunii și mediul de afaceri

6.1. Contextul economic regional - competitivitatea regională

a. Indicatori

- PIB/ Locuitor*
- Productivitatea muncii (VAB/salariat*, cifra de afaceri / salariat)
- Structura VAB pe ramuri, sectoare*
- Investiții
  - o Investiții străine directe*
  - o Investiții străine directe pe locuitor*
- Investiții în active materiale pe termen lung

- Investiții în active materiale pe termen lung, pe tipuri de activități economice

*Datele nu sunt disponibile la nivel regional

b. Sursa de date

- Studii elaborate de organisme internaționale
- Biroul Național de Statistică
- Ministerul Finanțelor

6.2. Industria

a. Indicatori

- Numărul întreprinderilor total țară, regiuni
- Structura : întreprinderi mari, mijlocii,..
- IMM-uri la 1000 locuitori;
- Cifra de afaceri, total țara, regiuni,
- Persoane ocupate în întreprinderi
- Producția principalelor produse industriale
- Efectivul salariaților

b. Sursa de date

- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația statistică teritorială)
- Surse administrative (Ministerul Economiei)

6.3. Agricultura

a. Indicatori

- Suprafața însămânțată pe culturi agricole
- Rosta medie
- Producția globală pe culturi agricole
- Suprafața pe rod
- Efectivul de animale
- Producția animală

b. Sursa de date

- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația statistică teritorială)
- Datele recesământului agricol

6.4. Comerț

a. Indicatori

- Numărul unităților de comerț cu amănuntul,(numărul unităților, suprafața unităților, tipuri de unități)
- Valoarea vânzărilor de mărfuri cu amănuntul
- Valoarea vânzărilor de mărfuri cu amănuntul pe forme de proprietate
- Efectivul salariaților

b. Sursa de date

- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația statistică teritorială)

6.5. Turism

a. Indicatori

- Zone turistice
- Capacitatea existentă a structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare
- Numărul de camere
- Numărul de locuri-pat
- Efectivul salariaților

b. Sursa de date

- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația statistică teritorială)
- Surse administrative (Agenția Turismului)

6.6. Construcții

a. Indicatori

- Valoarea lucrărilor de construcții realizate în antrepriză
- Lucrări de construcții montaj
- Investiții în active materiale pe termen lung în construcția locuințelor

b. Sursa de date

- Biroul Național de Statistică (Banca de date, Publicația statistică teritorială)

ATENȚIONĂRI SPECIFICE

A. Textul analizei

- nu trebuie să abunde în cifre;
- va avea fraze scurte (de preferat)
- se vor evita cifrele cu multe unități (se recomandă rotunjirea acestora potrivit regulilor învățate - *ex.: mii , milioane*) ;
- se vor utiliza termeni care dau dimensiunea comparativă sau relativă (*ex.: circa, aproximativ, aproape, peste, sub, echivalent, egal cu., relativ, în comparație cu, față de , în raport cu , etc.*)

B. În contextul de ansamblu al analizei :

- se vor utiliza tabele cu date importante și reprezentative fără a fi supradimensionate;
- se recomandă că tabelele să se încadreze într-o pagină (nu este recomandată intreruperea tabelului)
- tabele în detaliu vor fi anexate;
- se vor utiliza reprezentări grafice;
- vor fi integrate hărți cu informații reprezentative

C. Se va respecta necondiționat unicitatea metodologică a unor indicatori

- în caz de devieri se vor prezenta note explicative (în subsolul paginii, tabelului, etc.)

D. Indicarea surselor de date inclusiv în cazul în care se reiau texte din alte documente.

E. În cazul prezentării datelor pe regiuni se va preciza structura utilizată (regiuni de dezvoltare, regiuni statistice, regiuni funcționale)

F. Pot fi făcute referiri la documente sau alte materiale publice ce au legătura cu tema pentru a explica contextul, evoluția sau schimbările în timp și spațiu a datelor.

G. Este recomandabil să se evite asertiunile de natură politică.

H. În analiză, regiunile vor fi comparate cu :

- Nivelul național
- Nivelul celorlalte regiuni
- Nivelul european (dacă metodologia indicatorilor analizați este comparabilă)